

N:o 156.

Af herr **A. V. Ljungman**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående inrättande af en tidsenlig representation för hafsfiskerinäringen i Göteborgs och Bohus län m. m.

Vid 1889 års riksdag höjdes på grund af hemställen från Kongl. Maj:t det förutvarande anslaget å ordinarie stat till »fiskerinäringens understöd» från 17,600 till 42,000 kronor, under uttalande af att, »i betraktande af *den stora betydelse särskildt nordsjöfisket under de senare åren erhållit*, kunde det belopp, hvarmed Kongl. Maj:t funnit anslags-titeln böra ökas, icke anses för högt». Sex år fingo emellertid sedan dess förflyta, och hafsfisket vid rikets vestra kust hade derunder än ytterligare utvecklats, på samma gång som det i allt mer trängande grad kommit i behof af en lika länge eftertraktad som fullständigt saknad omvårdnad från det allmännas sida; men den vid det ökade anslagets beviljande antydda verksamheten till samma fiskes förkofran hade utblifvit och *ökningen* i anslaget till största delen hamnat i sjetta hufvud-titeln »besparingsfond för besparingar å anslaget till jordbruket, handeln och näringarne» eller användts för sådant, som antingen icke hade med fiskerinäringens höjande att beställa eller ock lämpligast bort helt och hållet åsidosättas, hvarför Riksdagen 1896 med hänsyn till nämnda erfarenhet nedsatte ifrågavarande anslag från 42,000 kronor till 35,000 kronor. Då nu detta sorgliga förhållande synbarligen haft sin orsak hufvudsakligast i den så synnerligen underhaltiga beskaffenheten af den befintliga fiskeriadministrationen och icke står att hjälpa på annat sätt än genom en fullständig omorganisation af denna efter de bästa föredömen, utlandet har att bjuda på, så har man äfven från bohuslänska

skärgården under år 1891 sökt åvägabringa en sådan omorganisation genom att hos Kongl. Maj:t anhålla om inrättande, i öfverensstämmelse med Göteborgs och Bohus läns landstings hemställan åren 1882 och 1884, af en särskild, med tillämpning af sjelfförvaltningsgrundsatsen, kollegialt anordnad, men oaflönad *fiskeristyrelse* efter i väsentlig mån skotskt och holländskt mönster för bohuslänska hafs-fiskenäringens representativa administration, hvilken anhållan derefter 1891 af samma läns landsting förordats. Obestriddigt torde ock vara, att skall en dugande offentlig verksamhet till främjande af rikets största och mest betydande fiskebedrift åstadkommas, så måste man först hafva ett näringen representerande organ för denna verksamhet, som förmår på ett tillfredsställande sätt handhafva densamma, och som naturligen äfven måste vara afpassadt efter det bohuslänska hafs-fiskets egendomliga samt i afseende på näringens hela art med handel, sjöfart och industri vida mer än med rikets öfriga fiskerier öfverensstämmande beskaffenhet.

Kostnaderna för den önskade representationen för handhafvande af den bohuslänska hafs-fiskenäringens offentliga omvårdnad behöfva alls icke kräfva högre belopp, än att de kunnat bestridas med det af Riksdagen 1889 beviljade anslaget, utan är det i beskaffenheten och verkningarne af nämnda omvårdnad, som företrädet framför den befintliga fiskeri-administrationen komme att ligga.

För särskildt bohuslänska skärgården är en dylik tingens utveckling så mycket mer behöflig, som »det yppade ymniga sillfisket» derstädes är periodiskt och efter några få årtiondens förlopp kommer att upphöra, hvadan det är af nöden både att under den tid, fisket varar, snabbt och kraftigt tillgodogöra sig de förvärfsmöjligheter, det erbjuder, och att under nämnda tid utveckla näringslivet och den ekonomiska ställningen i samma skärgård derhän, att befolkningen vid sillfiskeperiodens slut förmår såväl att motstå den då inträffade krisen, utan att, såsom förut vid liknande händelser egt rum, nedskjunka i djupaste fattigdom och elände, som ock att ersätta den svunna sillfiske-näringen med en på annat hafs-fiske och särskildt storsjöfisket grundad fiskebedrift.

En ändring i de bestående förhållandena i fråga om bohuslänska hafs-fiskenäringens administration är dessutom så mycket mer af behovet påkallad, som samma förhållanden icke erbjuda den för näringsutvecklingen nödiga *tryggheten*, utan tvärtom förete både sorgliga och allt för talrika bevis på huru stora förluster bereds näringsidkarnes i följd af nämnda administrations brister, och huru fiskeriidkarnes sträfvanden försvårats eller tillintetgjorts, samt huru kapitalet afhållits från att nog tidigt söka tillräcklig användning i näringen genom administrationens åtgöranden, o. s. v.

Intet land och ingen tid har heller att under liknande förhållanden uppvisa en *vanvård* af ett ymnigt sillfiske, som ens närmelsevis kan jämföras med den, som kommit bohuslänska sillfisket till del under ännu innevarande sillfiskeperiod. Bohuslänska skärgårdens fiskarebefolkning behöfver den önskade representationen för näringen hufvudsakligast för att erhålla ett välbehöfligt *skydd* emot sådana åtgärder af för samma skärgårds bästa synnerligen vådlig beskaffenhet, som tid efter annan ifrågasättas af professorer och andra med näringslifvet i skärgården fullständigt obekanta personer. Erfarenheten från Skottland och Nederländerna ådagalägger ock af hvilken ofantlig betydelse till fromma för hafs fiskets utveckling det varit att ega en näringen representerande kollegial fiskeristyreelse af aktningssjudande och hederlig beskaffenhet för den offentliga fiskeridirectionens utöfning.

Under förra århundradets sillfiskeperiod öfverlemnades den 8 juli 1765 till Riksdagen ett af dess ordinarie fiskeriuetskott utarbetadt förslag till en representativ »direktion» för bohuslänska hafs fiskets administration, hvilket förslag dock i följd af de lika inflytelsrika som sjelfviska intressen, hvilkas målsmän motarbetade dess antagande, ej blef bifallet.

Den bohuslänska hafs fiskerinäringen är nu liksom under förra århundradet föremål för en utvecklingen i högsta grad hämmande *intressestrid* emellan å ena sidan fiskarebefolkningen och å andra sidan de samhällen, som suga till sig vinsten af nämnda befolknings arbete eller eljest hafva fördel af att samma befolkning lefver i fattigdom och under inga förhållanden må vinna ekonomisk sjelfständighet. Då nu uppenbarligen en betydande ekonomisk kraft hos fiskaresamhällena utgör en oundgänglig förutsättning för en högt stående hafs fiskerinäring, men åstadkommandet af denna förutsättning motverkas af nämnda stridiga intressen, så måste det tydligen vara fiskeridirectionens främsta uppgift att åtminstone söka hindra undertryckandet af fiskaresamhällenas önskliga utveckling, i stället för att samma administration hittills tvärtom hjälpt till vid sträfvanena att hålla sistnämnda samhällen tillbaka.

Det i bohuslänska skärgården nu liksom under föregående kända sillfiskeperioder rådande »*vampyrsystemet*» utgör nemligen alldeles obestriddligen ett öfverstigligt hinder för fiskaresamhällenas utveckling till ett sådant välstånd, som allena förmår uppbära en högt stående hafs fiskerinäring.

Det allra kraftigaste medlet att *hindra* den nödiga »praktiska» verksamheten för bohuslänska fiskaresamhällenas förkofran har såsom bekant varit naturvetenskapliga hafsundersökningar i förening med drifgarnsfiskeförsök. När sålunda t. ex. med ledning af erfarenheten från Skottland

åtgärder för utbildandet af en högt stående sillsalterinäring påyrkades, sattes genast deremot med all önskad verkan af dem, hvilkas affär det var att förse en stor del af svenska folket med utländsk sill, såsom *motförslag* fordran på slika undersökningar och försök; och har samma förkastliga taktik städse med snart sagdt oöfverträfflig framgång användts mot hvarje dugligt förslag att genom nödiga »praktiska» åtgärder utveckla bohusslänska hafsfiskenäringen. Detta förhållande är så mycket märkligare, som de professorer, hvilka haft nämnda undersökningars utförande sig uppdraget, icke kunnat såsom resultat deraf lemna fiskeriidkarne ens *någon den allra minsta upplysning af värde för näringslivet* samt det kan med vetenskapligt fullgoda skäl bevisas, att undersökningar *sådana* som de af nämnde professorer i fiskerisyfte utförda, äfven om de fortsattes, omöjligen kunna komma att framdeles lemna dylika upplysningar, under det att genom »praktiska» åtgärder och utredningar millioner kronor kunnat vinnas af eller besparas för näringsidkarne. Här af torde ock vara klart, hur ytterst nödigt det är för det afsedda ändamålet vinnande, att anslaget till fiskerinäringens »understöd» får i större öfverensstämmelse med Riksdagens uttalande år 1889 användas allenast »till de praktiska behofvens tillgodoseende», och att särskilda anslag beviljas till utförande af sådana vetenskapliga hafsuppsökningar, som må anses nödiga; ty sammankopplingen af fiskerinäringens administration genom »praktiska» åtgärder med teoretisk naturforskning varder blott till skada för bådadera verksamhetsarterna. Det anstår för öfrigt icke vetenskapen att lefva ett parasitlif å vare sig den ena eller andra näringen.

På grund af hvad sålunda i korthet anförts och med hänvisning till den utredning, som ytterligare lemnas i bilagorna såväl här nedan som i mina motioner i Andra Kammaren år 1895, n:o 149, och år 1897, n:o 136, får jag härmed hemställa,

det Riksdagen måtte *dels* i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om vidtagande af nödiga åtgärder för åvägabringandet af en tidsenlig representativ administration af hafsfiskenäringen i Göteborgs och Bohus län, *dels ock* bevilja en förhöjning i anslaget till fiskerinäringens understöd med 4,000 kronor under vilkor, att samma anslag endast må användas för de praktiska behofvens tillgodoseende.

Stockholm den 28 januari 1898.

Axel Vilh. Ljungman.

*Bil. A.**Till Konungen.*

Då etthundratrettio år nu förflutit, sedan Rikets Ständers fiskeri-deputation vid riksdagen åren 1765—1766 framlade ett fullständigt förslag till en på hafsfiskebedriftens representerande genom valda ombud grundad fiskeristyreelse för bohuslänska hafsfisket (bil. A, sid. 3, 5—30), och då tretton år förflutit, sedan Göteborgs och Bohus läns landsting till Eders Kongl. Maj:t första gången ingick med en underdånig ansökan om inrättandet af en sådan fiskeristyreelse, samt då fyra år förflutit, sedan Orusts och Tjörns fiskeriförening hos Eders Kongl. Maj:t i djupaste underdånighet anhöll om bifall till nämnda ansökan från länets landsting (Bil. A, sid. 31—37), under det att erfarenheten år efter år allt mer ådagalagt både att bohuslänska hafsfiskebedriften är i behof af en förbättrad omvårdnad från det allmännas sida och att näringslivet i bohuslänska skärgården icke nått en de genom sillfisket yppade förhållandena motsvarande utveckling till åstadkommande af ett varaktigt välstånd i samma skärgård under nu innevarande sillfiskeperiod; så finner Orusts och Tjörns fiskeriförening sig föranledd att än en gång fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å saken. Det lider nemligen intet tvifvel, att ju icke bohuslänska sillfisket bort lemna en flere millioner kronor större årlig afkastning, än nu är fallet, om från det allmännas sida vidtagits åtminstone de för ett godt resultat mest nödiga åtgärderna, på samma gång som den ekonomiska utvecklingen i bohuslänska skärgården med hänsyn till vinnandet af ett varaktigt välstånd afven skulle blifvit en helt annan och vida bättre, om någon myndighet funnits till, som vårdat sig om fiskarebefolkningens bästa. Liksom under förra sillfiskeperioden visar det sig ock nu, att verksamheten från enskilda personer till främjande af fiskerinäringen och fiskarebefolkningens bästa börjar slappas i följd af den från statens sida visade likgiltigheten, hvadan ock hvarje vän af bohuslänska skärgårdens framåtskridande till önskligt välstånd allt mer med bekymmer motser den tid, då vid sillfiskeperiodens inträffande slut fiskarebefolkningen än en gång kommer att nedstörtas i djupaste elände och fattigdom, därför att man försummat vidtaga de åtgärder, hvarigenom en sådan olycklig tingens utveckling kunnat i möjligaste måtto undvikas.

Det gifves helt visst intet annat bildadt folk i verlden, som skulle lemnat ett så stort fiske som det bohuslänska sillfisket helt och hållet åt sig sjelft, fastän man af nio århundradens erfarenhet vet, att detta fiske är semisekulärt periodiskt och påkallar mycken omvårdnad från det allmännas sida, om utvecklingen icke skall blifva sådan, att blott ett fåtal kommer att skörda vinsten af fisket, under det att fiskarebefolkningen bringas i en allt svagare och af blott sillfisket mer och mer beroende ställning derhän, att det mer skenbara än verkliga välståndet en gång, på sätt nyss nämnts, försvinner med sillfiskeperioden.

I det öfriga Europa liksom i Norra Amerika behandlas frågan om fiskerinäringens bästa administration icke med samma likgiltighet som i Sverige, utan är tvärt om föremål för en den lifligaste uppmärksamhet, så att man t. ex. i Skottland under innevarande år fått sin fiskeristyreelse omorganiserad med syfte att den i högre grad, än dessförinnan varit fallet, må kunna representera fiskerinäringen, fast den förut befintliga organisationen ej var mer tretton år gammal (bil. B).

På grund af hvad sålunda i underdånighet anförts, får Orusts och Tjörns fiskeriförening alltså hemställa,

det de ofvan åberopade, under åren 1882 och 1891 till Eders Kongl. Maj:t ingifna underdåniga framställningarna från Göteborgs och Bohus län om en förbättrad administration af länets hafs-fiskebedrift måtte vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och föranleda till de åsyftade åtgärdernas vidtagande.

Ellös den 7 oktober 1895.

Underdånigst

Å Orusts och Tjörns fiskeriförenings vägnar:

(Underskrifter.)

Såsom bilagor följde:

- A) Bihang till Riksdagens Protokoll 1895. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band, 34 Häft. (N:is 149—150).
B) Sea Fisheries Regulation (Scotland) Act. 1895. (58 & 59 Vict. Ch. 42).

Bil. B.**TILL KONUNGEN.**

Sedan såväl Orusts och Tjörns fiskeriförening som undertecknad Ljungman uti särskilda till Eders Kongl. Maj:t under åren 1893 och 1894 ingifna petitioner i underdånighet hemställt dels om åtgärder för vederbörlig tillämpning å fiskelägena inom Göteborgs och Bohus län af ordningsstadgan och brandstadgan för rikets städer, dels ock om åtgärder för åstadkommande af behöflig lagstiftning för de i § 44 fiskeristadgan den 29 juni 1852 omförmälda allmänna kronolägenhetens bebyggande afvensom för möjliggörande af förlagsintecknings erhållande i byggnader å bohuslänska fiskelägen på kronans allmänna eller Kongl. och Hvitfeldtska stipendii-inrättningens enskilda mark, har Eders Kongl. Maj:t den 1 augusti förra året anbefallt sin befallningshafvande i Göteborg att deröfver afgifva underdånigt utlåtande.

I stället för att söka vederbörligen utreda de i petitionerna berörda, för bohuslänska skärgården så synnerligen viktiga frågorna, har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 11 sistlidne september funnit lämpligt att fullgöra Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning, genom att söka göra troligt, att hvarken »en enskild förening» eller undertecknad Ljungman »i egenskap af riksdagsman för Orusts och Tjörns domsaga» vore berättigade att i anförda ämnen »taga sig talan, utan att vara dertill lagligen befullmäktigade», fastän redan Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss bort för samme befallningshafvande utgöra tillräckligt bevis på att petitionernas ingifvande varit befogadt.

Då emellertid svenske medborgares rätt att hos Eders Kongl. Maj:t petitionera om för deras hemorters allmänna välfärd viktiga angelägenheter aldrig från Eders Kongl. Maj:ts sida blifvit på något som helst sätt inskränkt och därför äfven anses vara i statsrättsligt hänseende erkänd (jmför *Naumann*, Sveriges statsförfattningsrätt, III, sid. 95—97), och då en i rikets statsförfattning och lagar så kunnig man som framlidne justitierådet Chr. Naumann kunnat särskildt framhålla »petitionsrättens stora vikt och betydelse ej mindre för petitionärerne, som obehindradt få frambära sina, en kommuns, en landsorts åsigter och önskningsar rörande det allmänna bästa, rörande brister i förvaltningen, understöd och uppmuntran för anläggningar och näringar, hvarjehanda nödiga reformer m. m., eller sin opinion om redan vidtagna förbättringar i en eller annan rigtning, än

äfven för regeringen, som dymedelst kan blifva af undersåtarne sjelfve närmare underrättad om deras verkliga behof, om deras ståndpunkt i ekonomiskt och socialt hänseende» (anf. st. sid. 96—97); så synes det, som om Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande bort egna petitionerna i fråga en allvarlig behandling. Flertalet af Orusts och Tjörns fiskeriförenings medlemmar äro dessutom bosatte å fiskelägen inom skärgården, och under-teknad Ljungman är ordförande i Göteborgs och Bohus läns fiskareförening, hvars uppgift är att åstadkomma anstalter för försäkring af fiskarebefolkningens tillhörigheter (bil. B, sid. 2, § 4), hvadan Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes invändning mot petitionärernas befogenhet svårigen kan vara berättigad. De åberopade stadgarnes tillämpning å fiskelägena utgör nemligen alldeles uppenbart en förutsättning för införande i tillräcklig omfattning af brandförsäkring inom samma lägen.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beteende i afseende på de ifrågavarande stadgarnes föreskrifna tillämpning synes för öfrigt uppenbarligen vara af beskaffenhet att kunna påkalla åtgärd, hvarom i § 27 regeringsformen förmåles; men undertecknad gör derom lika litet någon underdånig hemställan som han ansett sig böra främja någon del af sina önskemåls uppfyllande genom att hänvända sig till Riksdagens justitieombudsman.

Då emellertid föremålen för petitionerna äro af synnerlig vigt och betydelse för bohusslänska skärgårdsbefolkningens ekonomiska och sociala förkofran, får undertecknad härmed i djupaste underdånighet och med hänvisning till den i bilagan A meddelade utredningen hemställa,

det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder vidtaga nödiga åtgärder för de i petitionerna uttalade önskingarnas tillmötesgående.

Hoga den 8 oktober 1896.

Underdånigst

Axel Vilh. Ljungman.

Såsom bilagor följa:

A) Om ordnandet af förhållandena å de bohusslänska fiskelägena. I. Göteborg 1896.

B) Reglementen för Göteborgs och Bohus läns fiskareförening, stadfästa den 25 oktober 1895. Göteborg 1896.

*Bil. C.**Till Konungen.*

Efter att under mer än tjugufem års tid hafva sysslat med bohuslänska hafsviskenäringen och skärgården rörande angelägenheter och derigenom äfven förvärfvat en grundlig kännedom om dessa, hvilken ytterligare ökats genom sammanställning med erfarenheten från såväl Bohusläns forntida som utlandets hafsvisken, anser jag mig, i egenskap af riksdagsman i Andra Kammaren för den del af bohuslänska skärgården, som både i forna tider egt och äfven nu eger Bohusläns mest betydande hafsviskebedrift, böra än en gång i djupaste underdånighet fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på behovet af att åtminstone de rent »praktiska» åtgärder varda vidtagna, som obestriddigen äro mest af nöden för att undgå den fruktansvärda faran, att nu innevarande sillviskeperiods ej så synnerligen långt fram i tiden förestående upphörande kommer att medföra *vida större ruin och elände åt bohuslänska skärgården, än oundvikligt är*. Den ur både ekonomisk och social synpunkt lika grundfalska som förderfbringande uppfattning, hvilken bohuslänska skärgårdens vedersakare allt mer sökt göra gällande, med syfte att undanskjuta de för hafsviskenäringens och skärgårdens förkofran oundärliga »praktiska» åtgärderna, gör dessutom detta mitt uppträdande till en ur moralisk hänsyn tvingande skyldighet.

Det ymniga bohuslänska sillvisket är genom sin semisekulära periodicitet en *undantagsartad* företeelse, som påkallar undantagsartade åtgärder, om den rikliga silltillgången skall blifva på bästa sätt tillgodogjord, hvilket senare omöjligen kan blifva fallet, om man öfverlemnar näringsutvecklingen för mycket åt sig sjelf. Den eljest för näringslivet så ofta framhållna regeln, att näringarne böra lemnas ostörda att utveckla sig utan någon hjälp från det allmännas sida, har sålunda ej skäl för sig i fråga om nämnda sillviske och har för öfrigt ej tillämpats i fråga om andra näringar, ja, icke ens i fråga om en så naturlig och oafbrutet fortvarande näring som landtbruket. Det lider heller intet tvifvel, att ju icke bohuslänska sillvisket skulle afkastat *flera millioner kronor mer om året*, än nu är fallet, om den vid sillviskeperiodens början så väl af mig som af länets landsting föreslagna omvårdnaden genom »praktiska» åtgärder från det allmännas sida kommit detsamma till del; men om än det mesta af det, som

med jemförelsevis ringa uppoffring af allmänna medel kunnat för ändamålet uträttas under den gångna tiden, nu skulle komma alldeles för sent, så återstår dock ännu mycket att uträtta, som icke bör allt fortfarande försummas.

I följd af denna det bohuslänska sillfiskets semisekulära periodicitet föreligger emellertid en ganska stor fara i att genom konstlade åtgärder framkalla en sådan näringsutveckling, att den ekonomiska ruinen vid periodens upphörande varder större, än eljest skulle blifvit fallet. Medvetandet om detta förhållande har ock gjort, att de från bohuslänska skärgården framställda anspråken på offentliga åtgärder till fiskfångstens och fiskafsättningens främjande varit jemförelsevis så måttliga och att önskningarne i stället koncentrerats å åtgärderna till *fiskaresamhällenas förkofran* genom åstadkommandet af dels mera tillfredsställande förhållanden å fiskelägena, dels förbättrad samfärdsel inom skärgården samt mellan denna och det inre landet, dels ock inrättningar till minskande af olägenheterna af olyckshändelser, m. m. dylikt. Särskildt med hänsyn till det semisekulärt periodiska sillfiskets upphörande är det tydligen af nöden att redan under fiskeperioden förbereda öfvergången till andra näringsformer och att se till, att icke det för tiden mellan sillfiskeperioderna så viktiga storsjöfisket försummas eller rent af öfvergifves, utan hålles vid lif, på samma gång fiskaresamhällena genom nämnda åtgärder gifvas tillräcklig lifskraft att uppbära andra näringsformer, som kunna ersätta sillfisket.

I fråga om dessa åtgärder kan hänvisas till de till Eders Kongl. Maj:t ingifna underdåniga ansökningarna om statens verksamma ingripande för åstadkommande dels af *mer tillfredsställande förhållanden å fiskelägena* (bil. B; bil. D, sid. 45—49), dels af *nödiga förbättringar i inomskärsfarleden längs kusten* (bil. A, sid. 1—2; bil. D, sid. 42), dels ock af normalspärig *jernvägsförbindelse mellan hufvudorterna i skärgården för hafsfisket och det inre landets jernvägsnät* (bil. C, sid. 25—42, 46, 47); och är det särskildt med hänsyn till sist nämnda önskemål, som å ena sidan behovet är mest trängande och vinsten af dess tillfredsställande blefve störst, men å andra sidan följderna af missgrepp ock kunna varda mest förderfbringande. Kommer nemligen jernvägsförbindelse icke bemälda hufvudorter för sjelfva fiskfångsten till del, utan i stället göres till *monopol* för de med privilegier och storartad bränvinsförsäljning försedda samhällena vid kusten, då råkar den för hafsfisket mest betydande delen af skärgården helt visst i ett det *allra sämsta läge*, som gerna låter tänka sig, enär den varder utsatt för en *förkrossande konkurrens* vid täflan om den på fisket grundade affären och *beröfvas alla utsigter att ernå sådant välstånd, som utgör en förutsättning för högt stående hafsfiskebedrift.*

Häraf torde ock vara klart, hvarför ifranne för skärgårdens bästa städse påkallat *statsjernvägar* i Bohuslän, och hvarför man i så hög grad fruktar, att nutidens främsta samfärdsmedel göres till ett *monopol* för städerna och köpingen Lysekil. Skärgården sjelf förmår nemligen icke skaffa sig det nödiga och har bitter erfarenhet nog af privilegiens och faktiska monopols skadliga inflytande på näringslifvet. Genom statens försorg kunna samfärdsanstalterna komma möjligast *många* och dessa möjligast *rättvist* till del, på samma gång olägenheterna af nämnda anstalters monopolartade beskaffenhet minskas, i den mån samma anstalter förlänas åt *allt flera*. — Hade man sålunda t. ex. i öfverensstämmelse med denna uppfattning inrättat åtta till tio välbelägna köpingar i bohuslänska skärgården i stället för blott en enda föga välbelägen sådan, skulle detta hafva medfört betydande gagn åt bohuslänska skärgården, då deremot inrättandet af allenast en enda sådan i Lysekil blifvit för samma skärgård förderfbringande. — Begår man nu samma felsteg i afseende på skärgårdens förseende med jernvägsförbindelser, *då gå fiskaresamhällena helt visst en den sorgligaste framtid till mötes*; ty de monopol, af hvilkas faktiska förekomst hos de privilegierade samhällena skärgården redan lidit så mycket, skulle till sina förderfbringande verkningar *ofantligt förstöras*, om de ytterligare ökades med äfven jernvägsmonopol.

Uti upprepade underdåniga ansökningar till Eders Kongl. Maj:t har från Göteborgs och Bohusläns landsting, flera af de större fiskelägena i bohuslänska skärgården samt Orusts och Tjörns fiskeriförening m. fl. framhållits behofvet af en *förbättrad fiskeradministration för bohuslänska hafsfiskebedriften* (bil. D, sid. 49—50); och hvilken uppfattning man än må hafva om lämpligaste sättet att anordna en sådan administration, så kan dock knappast vara mer än blott en enda mening derom, att den, man redan har, *»är den allra sämsta i sitt slag inom hela den bildade verlden och utgör en verklig skamfläck för vårt land.»* Ehuru så ofantligt mycket både kunnat och behöft uträttas till bohuslänska hafsfiskets och skärgårdens främjande, så har *alls intet* af värde blifvit af nämnda administration vidjordt, men väl har af densamma motverkats de sträfvanden till gagn för fiskebedriften och skärgården, som utgått från enskilda skärgårdsbor eller skärgårdssamhällen. Det vore fördenskull helt visst vida bättre att icke hafva någon fiskeradministration alls än en sådan, som intet annat uträttar, än att den är ett hinder för hvad som verkligen behöfves, samt gör sig *löjlig* genom sin fullständiga obekantskap med både hafsfiskebedriften och skärgårdsförhållandena i öfrigt. En den allra viktigaste uppgift för en bohuslänsk hafsfiskeadministration är nemligen att genom sitt anseende och sin obestridda sakkunskap *skydda hafsfiske-*

näringsen emot de skadliga ingreppen i samma närings angelägenheter från med näringsen obekanta personer eller från egennyttiga lokalintressen eller personer, som blott afse att uppoffra fiskarebefolkningens bästa för att se sig sjelfva till godo; och denna uppgift har den befintliga fiskeridadministrationen ty värr alls icke kunnat motsvara, utan hafva åsyftade personer och intressen tvärtom haft fritt spelrum för sina sträfvanden eller till och med i dem uppmuntrats. Fiskeridadministrationen bör för öfrigt icke hafva sitt säte just i det samhälle, hvars intressen äro mest i strid med fiskarebefolkningens.

Då den offentliga verksamheten till bohuslänska hafsfiskenärings främjande uppenbarligen måste för att motsvara sin bestämmelse afse *åstadkommandet af »ett sådant möjligast beständigt välstånd i bohuslänska skärgården, som är af nöden för att uppbära en högt utvecklad och lifskraftig hafsfiskebedrift, och detta så väl under som mellan sillfiskeperioderna»,* och då ett ytterligare uppskof med de hithörande frågornas tillfredsställande lösning tydligen måste lända till allt större skada; så får jag nu, med hänvisning till bilagda skrifter i ämnet och de i dem framställda eller förordade förslagen, i djupaste underdånighet hemställa,

det täcktes Eders Kongl. Maj:t nådigst låta vidtaga de ofvan förordade åtgärderna till bohuslänska hafsfiskets och skärgårdens förkofran.

Tjörn den 12 december 1896.

Underdånigst

Axel Vilh. Ljungman,

Riksdagsman för Orusts och Tjörns härads domsaga.

Såsom bilagor följa:

- A) Göteborgs och Bohus läns landstings handlingar, 1896, n:o 36.
- B) Om anordnandet af förhållandena å de bohuslänska fiskelägena. I. Göteborg 1896.
- C) Schematisk öfversigt öfver fiskeripolitikens hufvudsakligaste innehåll. Göteborg 1896.
- D) Bohusläns hafsfiske och dess främjande. Göteborg 1896.

B ä t t e l s e r.

I motion n:o 113 i Andra Kammaren

sid. 9 rad. 1 nedifrån
med » 10 » 1 uppi från *står*: pröfvad, tillstyrkte utskottet, att ett extra anslag af fjortontusen kronor måtte till sjukhemmet för 1889 utgå, hvilken hemställan blef af Riksdagen bifallen.

läs: pröfvad, ansåg sig utskottet böra, med afslag å motionen, hemställa om bifall till Kongl. Maj:ts framställning, att anslaget måtte för 1888 utgå med 7,500 kronor. Riksdagen biföll utskottets nämnda hemställan, men beviljade för sjukhusets utvidgning 16,000 kronor. På grund af Kongl. Maj:ts proposition beviljade 1888 års Riksdag ett till 14,000 kronor förhöjdt extra anslag till sjukhemmet, hvilket med oförändradt belopp utgått från och med år 1889.

I motion n:o 137 i Andra Kammaren

sid. 16 rad. 18 uppi från *står*: efter år 1870
läs: före år 1870

R ä t t e l s e.

I undertecknads motion nr 142 uppgifves å sid. 3, sista stycket, att kontorsbiträdes vid jernvägsstyrelsens afdelningskontor aflöning under 20 års tjänstgöringstid är 3,372 kronor mindre än kontorsbiträdes vid distrikten, i följd deraf att den förre saknar förmånen af inqvarteringsersättning, samt att under de 18 år, som han, för att uppnå pensionsålder (95 tjänste- och lefnadsår), måste ytterligare tjänstgöra, derest han vid 20 års ålder fått ordinarie befattning, minskningen i hans aflöning, i följd af att han saknar inqvartering, utgör årligen 90 kronor eller tillsammans 1,620 kronor, hvadan skilnaden i aflöningsvilkor mellan styrelsens och liniens kontorsbiträden under en tjänstetid af 38 år är 4,992 kronor.

De tre sist anförda sifferuppgifterna rättas till resp. 96, 1,728 och 5,100 kronor.

A. Hedin.

R ä t t e l s e

i motion n:o 154 i *Andra Kammaren*.

Sid. 7, rad. 3 nedifrån *står*: Af dessa ha två beklädt embetet i 5 år, en i 3 år,
läs: Af dessa har en beklädt embetet i 5 år, två i 3 år,
